

SZERKESZTIK:
Dr. HUBAY KÁROLY, KESZLER JÓZSEF, SCHÜTZ MIKSA.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:
Egész évre 6 frt. — Félévre 3 frt.

MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.
Évenként 29 iv zenemelléklettel; több arezkép- és képzőművészeti melléklettel.
Egyes szám ára 20 krajczár.

SZERKESZTŐSÉG: Váci-utca 3. sz.
KIADÓHIVATAL: Gránátos-utca 6. sz.

TARTALOM.

RODALOM: SPIELHAGEN FRIGYES: *Feuilleť új regénye.*
— Irodalmi hírek.
ZENE: LOEWE KÁROLY és balladái. — Zenészet hírek.
SZÍNHÁZ: — Színházi hírek.
KÉPZŐMŰVÉSZET: KESZLER JÓZSEF: *A tavaszi műkiállítás.*
— Képzőművészeti hírek.
ZENEMELLÉKLET: BARÓ BÁNYFY GYÖRGY: „*Realy*” polka.

FEUILLET ÚJ REGÉNYE.*

A lig ismerünk író, kinek physiognomiájában, első fellépésétől kezdve egészen a mainapig, oly kevés változást lehetne konstatálni, mint Feuilleť Octávénál. És mégis negyven éve már, hogy a színpadon van, ha talán nem is éppen a legelső sorban, de mindenesetre igen látható helyen, amelyen az idők és emberek minden változása daczára mindig kitartott. A működés és hatás eme egyenletessége sajátosság; Franciaországban természetesen kevésbé mint az Németországban volna. Hisz a mi rajnántuli szomszédaink, daczára a hírhedt gall újítási viszketeknek, ép abban sokkal állandóbbak nálunk ami a regényíróra nézve a legfontosabb, tudniillik a tágabb értelemben vett társadalmi életben, annak szokásaival, hagyományával, sőt még nyelvvel s szólásmódjaival is.

A német író, ha még oly hű marad önmagához, végső éveiben kell, hogy lényeges változásokon menjen keresztül, vagy nem lenne képes a mai társaságot oly találóan rajzolni, mint tegyük fel az ötvenes éveket. A tökéletesen egyenlő kegyből, mellyel Feuilleť ma mint harmincz év előtt közönsége részéről elhalmoztatik, kénytelenek vagyunk következtetni, hogy feladatának, mely az akkori társadalom hű és művészi vázolásában áll, egészen megfelelt, amint megfelel ma is. És most hasonlitsuk csak össze egyik regényét az akkori időkől, például a „petite comtesse”-t legújabb regényével; és ne tudjuk, hogy az egyik 1856-ban, a másik tegnap jelent meg, vagy ne találunk ki valamely chronologiec megállapított eseményt egy az egészre nézve tökéletesen lényegtelen megenyítésből — s azt

* La veuve. Par Octave Feuillet. (Paris: Calman Levy, 1884.)

hiszszük, hogy a legfinomabb szemlélettel, a legnagyobb figyelemmel sem lennők képesek eldönteni vajjon a két mű között, melyik a régi és melyik az új.

Feuilleť írói physiognomiájának eme változatlansága nem csak a jelzett populáris viszonyoktól, hanem még két más, külön mozzanattól tétetik függővé, melyek persze alapjokban véve csak egyet tesznek ki: tehetségének korlátoltsága és a társadalom köréből kivágott rész esekély terjedelmétől, melyet első fellépése alkalmával speciális területként választott ki, s amelyből csak elvétele merészelt kilépni, hogy azonnal belássa, miszerint hamis, azaz reá nézve hozzáférhetetlen terrenumon áll. A kivágott rész azonban, mely reá nézve a világot s igazán az ő világát jelenti, melyben souverain szabadsággal és keeses könnyedséggel mozog, az kezdődik és végződik az ismeretes upper ten thousanddal, azokkal a szerencés helyzetűekkel, kik néhány százezer frankon alul nem is alkudnak s nem is alkudhatnak, ha nem akarják, hogy a velők született hercegi, grófi vagy marquisi rang szügyent ne valljon, s kik kivételesen kedvező helyzetöknél fogva nem lészának más hivatásnak élni, mint az ars amandi-t theoretice tanulmányozni, és tanulmányainak eredményeit practice értékesíteni.

Ebbe a világba, melynek lakosai egyenes vonalban származnak le Valmont vicomte, Merteuil marquisné és Choderlos de Laclos regényeiből hírhedt emlékü hősök és hősnőkötől, kiknek morális állandósága, a phrasiologia és a modornak, melyben magukat adják időközben beállott változása által ép oly kevésbé változott, amily kevésbé alteraltatik torzképü ideáljuk azonossága a mátol holnapra váltakozó elnevezései a „pschutt”, a „vlan” és a „tschink” által — ebbe a kifestett korrupció és a kérdéses erény kizárólagos világába közvetíti — természetesen most is — a szives custos, Feuilleť, nekünk profánoknak a belépést.

Érdemes a kipróbált vezetőt követni és magyarázataira hallgatni. Ezuttal különösen finom és érdekes präparatumot — akarom mondani kabinetdarabot tart stilszerű selyemfüggönye mögött rejte. Olyan vexáló esecsebecse-félt: olyan Max Gabriel-féle Krisztust, kinek távolból mystikus mély szeméibe mélyedünk, míg nem közelebb lépve nagy esodálkozásunkra, sőt megdöbbenésünkre azt

veszszük észre, hogy az egész szemfényvesztés volt, s hogy az ürdögös kép szeméit erősen behunyva tartja. Ehhez a csodaképhez hasonlólag igazán megszégyenítő módon átlátszó volt, az előbb megjelent „Histoire d'une Parisienne.” Hogy a hősnő szép ábrándját a „vlan” és „pochutt” világában az erény mintájaként tündökölhetni, azzal fogja megfizetni, hogy később „coquette à outrance”, „mondaine furieuse”, „indifférente à tout” legyen, mindenki kitalálhatta a ki nem csak abban a pillanatban midőn semmivel sem kevésbé erényes anyja a „Tschink” bálvány legalázatosabb rabszolgájának kerítette meg. Ez csak esetről esetre való kérdés volt, azon esetet gondolom, melynek bekövetkezését mathematikai pontossággal lehetett kiszámítani arra az esetre, melynek mélysége minden számítást kizár. Ettől nem vitathatták el az igazság bizonyítékát, de meglepni ez sem tudott senkit. És az utóbbi mégis a legkivánatosabb ezél akármelyik íróra nézve, ki folyton ugyanazon anyagot kezeli, abban az azonos körvonalozásban, abban az azonos színezetben, szemben azzal a közönséggel, mely ama gyermekes makaességgel, mely szerint éppen kedvencz írójától mindig ugyanazt-ugyanazt akarja hallani, mely a boldogtalanokat modorosságra kényszeríti, hogy aztán igen természetesen jajveszékéljen a kezdetben oly friss és termékeny tehetség meddősege fölött.

De mégis, hogyan kell a blazirt publikumot meglepni? Látszólag semmi sem nehezebb, valóságban semmi sem könnyebb. Az ember ír egy oly históriát, a melynek kimenetele fölött az olvasó pillanatig sem lehet kétségben, mihelyt a tényleges és lélektani momentumokat kezei között tartja, mert, ha másképp végződne a mese, az ellenmondana a logika valamennyi törvényének, a józan észnek és a természetes érzelmenek; és a legutolsó oldalon kell csak a másik, a lehetetlen kimenetelt erőszakolni, fitytyet hányva a logika, a morál és a természetes érzelmenek és — le tour est fait!

Feuilleť már produkálta egyszer ezt a mesteri fogást „Sibyllá”-jában, hol egy felette szeretetreméltó szerelmes-párt látunk fensőbb theologia tekintetekből nyomorultan elveszni, még pedig az ottlévők helyeslése s maga a költő szentesítése mellett, kinek nehezen bocsáthatjuk meg szenteskedését, midőn az ártatlanok halálával, kiket esztelenül, gyaláza-

tosan gyilkolle, kezeit kegyesen összekulesolja. És ez az eset, azt hiszem, mégsem oly aggalys, mint az előttünk fekvő. Hogy a vallási fanatizmus molochjának meghallgatás nélkül kell vért áldozni, azt tudjuk a legrégebb s legújabb történelem idejéből. Fantáziánk, idegeink már némileg megszokták e borzasztó képet. Aazonfelül a második esászárság Franciaországa fölött a leggonoszabb korrupció légköre és — a mi azzal együtt járn szokott — az erkölcsi süllyedés lebegett, s a magasabb erkölcselenség hivatott festője soha sincs abból az érezből öntve, melyet a miáz mák meg nem támadják. Így a „Sibyllá“-ban elkövetett kettős gyilkosságot, ámbár ha meg sem bocsátjuk, a sötétség démonainak közreműködése folytán adott magyarázathól mégis eléggé értjük.

Ez a magyarázat itt hiányzik. Megfoghatatlan marad mindig, hogy egy józan, becsületes, a szó szoros értelmében vett derék ember, menyegzője estéjén, midőn ifjúkori barátjának özvegyével kel egybe, főbe löje magát, mert az a barát haldokolva, a legutolsóbb kifejezésekben adott abbéli borzadályának kifejezését, hogy neje egyszer férjhez mehet s őt bizta meg azzal, hogy a hátramaradt özvegynek ezt tudtul adja. Megfelel a megbízásnak, nyilván csak azért mert a pillanat pressiója alatt esküt tett reá; mert ama kívánság brutalitásáról, az ily parancs tökéletes jogtalanságáról már rég meggyőződött. E meggyőződését osztja okos anyja és a tisztas pap, kinek állapotát meggyőnta, tehát a két legnagyobb tekintély, kire a francia hivatkoztatik, kiknek még Feuillet sem merészelt soha sem ellentmondani. És a mi a legfontosabb és döntő a dologban: a fiatal nő meghallgatja az üzenetet, a mint másképen nem is teheti; de pillanatig sem hisz benne; pillanatig sem érez az iránt egyebet, mint a mit joggal érezhet: méltatlankodást, párosulva az elhatározással, hogy a szabad akaratára való erőszakos befolyást sohasem fogja tűrni. Szóval az egész világra, illetve az érdekeltekre nézve evidenssé válik, hogy az első férj, midőn fenyegetéssel s esküvel akar sirontúli hűséget a fiatal, szép és — kérem jól megjegyezni: gyermektelen özvegytől kieroszakolni, nem csak egy az indiai féltékenység fanatizmusával határos kegyetlenséget hanem eklatans ostobaságot is követett el, mi által éppenséggel azt provokálta, a mit megakadályozni szándékolt. Az eszes olvasó ugyanazt érzi, mit az érdekeltek; együtt érez a jó pappal, hogy a fiatal asszony „el van veszve“, ha oly okból, mely az ész előtt nem talál helyeslést, sőt még a becsület és hűség szent hatalmából, galád játékot is üz, veszítené el első szerelmét — az elhaltat nyilván nem szerette —; őszintén megköszöni a költőnek, hogy a „Sybillá“-ban elkövetett gyilkosság kárpótlásában most az eszt és a jogot fogja győzelemre juttatni — szegény eszes olvasó! Úgy kell neked. Mért nem alkalmaztad a kölesönkönyvtári habituék elővigyázatát és nem olvastad az utolsó oldalt legelőször. Akkor nem kellene a pisztoly durranáson, mely a „nyitott ablakon át“ a táncsterembe hangzik, megjíjednek. Nem esuknád be a könyvet, neheztelve a szerzőre, hogy száz és kilenczven oldalon a légokosabb és legkecsesebb módon mulattatott, hogy végre a legnagyobb udvariassággal kérje beleegyezésedet ahhoz a tételhez, hogy kétszer kettő nem négy, hanem öt.

Mert ha Feuillet a szerencsétlen ember utolsó pillanatait és tépelődéseit hypothetikus homályba takarta is, nem engedi nekünk azt a jótéteményt a vidéki lappal, mely az esetről referál, hogy feltegyük, miszerint egy örült pillanatban elkövetett tett előtt (egy a csatában kapott rozsul hegedt fejseb következtében) állunk. Nem, inkább; kényszeríteni akarja, hogy vele együtt higyjünk a sacrificio del intelettóban, mely itt egy titokzatos becsület-fogalom tiszteletére hozatik, midőn ama tépelődéseket, melyeket ő magasbb belátásával a hős jellemében felismer s nekünk tudunkra ad. Mily szépen, ünnepeylesen, mily igazán hangzik ez: „Ebben a pillanatban a fiatal tiszt kétségkívvül megszire elhajított magától minden sophizmat, minden látszólagos okozatot, melyekkel hibáját saját szeméi előtt akarta volna palástolni; csak a becsületet látta még, a mi életének kultusza volt s mely ellen ő vétkezett; a becsületet, melynek nevét ő ez életben ajkaira többé nem merné venni, a becsületet, mely sem kétértelműséget, sem compromisszumot nem ismer; az adott szó, melyet tiszteletben tart a ki becsületes ember, s melyet megszeg a nyomorult! — És ő semmi áron sem akart nyomorult lenni...“

Tehát kétségtelenül és határozottan! Csak-hogy ez az argumentáció egészen semmis; csak-hogy a fiatal ember, amint a 33., 34-ik oldalon olvasható, a barátának a világon semmi mást nem ígért (és azt is csak benső ellenkezésével), mint azt, hogy az asszonynak megfogja mondani a haldokló zsarnokhoz méltó féltékenykedő őrjöngést; és szavát meg is tartotta; de ha ő azon túlmegy és teszi azt, a mit végre tett is, nem a sértett becsületet állítja vissza, hanem éppen ellenkezőleg oly tettet követ el, mely a becsület és az emberi szív gunyos kifigurázásával egyenlő, eltekintve egészen a fájdalomtól, melyet anyjának, a szeretett nőnek okoz. És ennek leírását az eszes író azt hiszi, hogy bátran mellőzheti.

Látjuk tehát: ha már örültséggel van dolgunk, van abban mégis rendszer, és ez éppen az aggasztó. Miként a fantázia úgy a morál dolgában is Feuillet mindig talál és nem feltaláló volt. Ertem czalatt azt, hogy erkölcsi nézetei mindig igen jól fértek meg a hazájában dívó morális tendenciákkal úgy, hogy regényeit és színműveit eme tendenciák sikerült illusztrációinak tekinthetjük. Hogyha a „Sybillá“-ban azon fordult meg a dolog, hogy bekellert bizonyítani, miszerint a francia esászárság a legkiválóbb kegyesség és hit nélküli fenn nem állhat, akkor a köztársaságnak, mely a két elrablott gyermeket gyászolja, azt kell mondanunk, hogy a magukforma legyőzöttek számára csak az az alternatíva létezik: vagy beváltják az elzálogosított becsületet, vagy elvesznek. Vajjon miből áll ez az elzálogosított becsület, afelel sohasem kell a bátor férfinak absolute tisztában lenni. Az a történeti nézet, hogy, csak azt vették el tőle, mit annak idején az isteni s emberi jogok megsértésével bűnös módon elrabolt; annak megmondolása, hogy a becsületes, nyilt csataterén ejtett zsákmány visszaszerzésére irányult kísérlet törvényes örökségbe kerülhet és ezeket, kik a dologban ártatlanok, kimondhatatlan nyomorba fog dönteni; hogy a tervezett revanche a kivitelben azonos az ádáz barbársággal belát-

hatlan elerkölestelenülés és elvadulással — „mind csak sophizma, látszólagos okozat, mikkél hibáját (azaz habozását a ténykedésben) akarja saját szeméi előtt palástolni!“ Itt azon becsületéről van szó „mely semmi kétértelműséget, semmi compromisszumot nem tűr, az „adott szóról, melyet tiszteletben tart a becsületes ember, s melyet megszeg a nyomorult. És ő (a francia) *határozottan* nem akart (azaz nem *akar*) nyomorult lenni. Quod erat demonstrandum.

Természetesen távolosik tőlem azt himni, hogy Feuillet párhuzamomat, melyet itt honfitársai túlzott érzékenysége és a hőnek Don Quichotei becsületérzése között (annak magánügyeire nézve) vontam, komolyan vonta ő is; mert ha úgy van regényét, ha azt jól meg akarjuk érteni, allegorikusknak kell hogy vegyük. E célra meséjét jellemzetesebben, hasonlatszerűbben kellett volna szőnie és ő bizonyosan így tette volna. Csak arra akartam utalni, hogy mily szoros összeköttetés van a költő érzülete (különösen az oly kevés önállósággal bírő mint Feuillet) és a nép érzülete között; és mily nehéz az előbbire nézve normális ítéletet hozni oly adott esetben, mely ugyanazon érzelem jurisdikciója alá látszik tartozni, mely nemzeténél valami általános ok folytán exaltációvá vált. Akárhogy álljon a dolog, annyi bizonyos, hogy ezer francia között talán egy találkozik, ki a „La Veuve“ szerzője böleseségének befeljező részét egy nem substanciálta sic volo-nak tartja, — de, hogy mi az önkény ily ediktumával egyet értsünk, azt a költő tőlünk legjobb akaratával sem kívánhatja.

De azt igen, hogy, mielőtt könyvét végleg becsukjuk, még egy pillanatig időzzünk ama kiváló művészet szemléleténél, melyet ezuttal is ragyogtat. Az én véleményem szerint e Feuillet-féle epikai művészet, mely az író alany folytonos beavatkozásának prózai segédszerétől még nem szabadulhattott, nem a legmagasabb. Hogy olyan legyen, kellene, hogy erőteljesebb fantázia és sokkal gazdagabb feltaláló erő legyen a mozgatója. De legalább a külföldi regényírók között nem ismerek egyet sem, ki úgy értene a saját költői szereinek korlátoztságából eredő szükségéből erényt csinálni, vagy jobban körülírva: e szükségnek az erény látszatát megadni, mint azt Feuillet érti. Miután alakjait sem markans vonalakkal nem rajzolja sem valami különös színekkel nem színezi, sokkal kevésbé veszik észre a reflexió halvány kezét, mely mindig belekap a cselekményekbe, hogy itt vagy ott a megakadt mozgást gyorsítsa, illetőleg a demonstráló vagy insinuáló képmozdulatot megtegye.

Es ez a fehér finom kéz oly deczens gráciával működik, hogy akárhol vegyük ezt észre — és a gyakorlott szem észre veszi azt a legkisebb operációnál — még sem neheztelhetünk reá, hanem a kecses csintalan játék kedvéért, mellyel gyönyörködött, szívesen elnézzük. Vegyük még hozzá az éles eszt, mellyel képének terjedelmét a legpontosabban kiszámítja; mellyel a cselekményhez szükséges személyek többnyire csekély számát meghatározza, s ezek közül ismét a két vagy három főszemélyt az alsóbb rendűektől el tudja választani, annélkül, hogy azok világosság-vagy érdek dolgában veszítenének; vegyük végre tekintetbe azt a finom gondosságot, mellyel a lokális hátteret a me-

lyen és a társasági „milieu“-t, a melyben alakjai mozognak felállítja, — s azt vagyunk kénytelen Feulletről mondani: ha az ő genre-je nem is nagy, úgy ő nagy az ő genre-jében és mester a maga művészetében, ki előtt mindazok, kik a czéhhez tartoznak, legyenek azok mesterek vagy legények, tisztelettel kell, hogy meghajoljanak. SPIELHAGEN FRIGYES.

IRODALMI HIREK.

— A PETŐFI-TÁRSASÁG f. h. 20-án szép számú közönség előtt tartotta a rendeseknél érdekesebb gyűlést. Az elnöki széken Komócsi József ült, kinek megnyitó szava után Szana Tamás a társulat titkára tette meg azt a jelentést, hogy Székes-Fehérvár polgármestere a Petőfi-társaságot is meghívta a Horváth István emléktáblájának leleplezésére. A kegyeletes ünnepen a társaságot nehány tagján kívül az elnök is képviseli, ki maga fogja elszavalni az alkalomra írt ódáját.

Az ülés székfoglalóval kezdődött. Négy László olvasta fel *Jakab Ödön* fiatal író legújabb munkáját a „*Kakukos óra*“ című kis rajzot, mely a nemrég közrejutott székely históriák méltó társának bizonyult.

A tetszésből és tapsból bőven kijutott Margittay Dezsőnek is, ki „*Kerecsendi Örsze*“ című balladáját olvasta fel. Egy szép menyecske története ez, ki megcsalja jámbor öreg urát *Gólya Marczival*, ki hogy édes csókot nyerjen leüti a zsidót, elrabolja tőle az aranypénzből fűzött nyakláncot. De csakhamar deli tiszt vesetése alatt esendőkké jönnek a faluba s keresik a gyilkost. *Kerecsendi Örsze* a tisztet is megbabonázza, ki a szép asszony karjaiban felejt gyilkost, zsidót, mindent. Fenékgig űrítve a gyönyör poharát, mámorosan akar már a városba menni, hogy megtegye jelentését a sikertelen vizsgálatról, midőn Örsze, csak hogy magánál tarthassa a szép tisztet, elárulja Marczit. No ez már a jó öreg férjnek is sok; egyiket megcsalni, a másikat eladni mégis csak csunya dolog. Elűzi a szép csalárd asszonyt, ki elnyeri méltó jutalmát. Vén, rút koldusasszony lesz belőle.

Ezután Prém József lépett az olvasóasztalhoz s bemutatta „Bajamonte Tiepolo“ című tragédiájának első felvonását. Ez ama mű, mely az akadémia legutóbbi Karácsonypályázatán a Csiky Gergely „Norá“-jával dícséretet aratott, s a melyet a bírálók egyike jobbnak talált versenytársánál. Már maga ez a körülmény fölkelté a hallgatók érdeklődését Bajamonte Tiepolo iránt; s a várakozásnak ez az első felvonás mindenben meg is felelt. A mi dícséretet mondott a műről az akadémiai jelentés; azt igazolva találta a közönség.

A darab Velencében játszik a tizenegyedik században. Hőse Bajamonte Tiepolo, gazdag nobile, kit a Gradenigo doge száműzött. Bajamonte egy éjjel menyasszonya, Violante hívására s a féltékenység által gyötörve titkon haza szökött, hogy ott párt-híveivel egyesüljön. Carlo, a doge öcsese, ki szintén szereti Violantet, ép a menyasszony erkélye alatt elfogja őt s a börtönbe veteti. Mint doge-helyettes kivégeztethetné, de Violante és Baja monte anyja Sabira kérelmére elhalasztja az ítéletet, míg Gradenigo doge haza jön Ferrarából, a hol a pápa hadserege ellen küzd.

E közben Violante kieszközölte Carlónál,

hogy ő és Sabira találkozhasanak Bajamontéval.

S a jegyesek találkoznak. Bajamonte megtudja, hogy Carlónak, a saját vetélytársának köszönheti, hogy eddig megkíméltek éltet s most el nem viselheti e nagylelkűséget, mely őt megszégyeníti.

A hiúságában mélyen megsértett fejedelem végre Violante és Brigitta kérelmére megkegyelmez Bajamonténak, kinek rem akarja mutatni, hogy fél tőle. De megesketteti a fogolyt, kit nemes, lovagias ellenfélnek ismer, hogy nem fog élete ellen törni. Ez az eskü, valamint egy másik, melyet Bajamonte a lázadóknak tesz: képezik a hős tragikumának sarkpontjait. Egyiket sem bírja megtartani s ez okozza bukását. Mindez az első felvonásban exponálva van, s a függöny mozgalmas színpadi tableau után gördül le, a melyben Bajamonte megkegyelmezését hirdeti a doge.

A mű nyelve, verselése szintén tetszett s a közönség zajos tapsokkal jutalmazta a szerzőt.

Az ülés végén ismét Margittay Dezsőt hallotta a közönség. Kereczag Vilmos vendégnek esinos rajzát: „A Csöreg István hitvestársá“-t olvasta fel s szép előadásával nagy tetszést keltett a fiatal szerző javára.

— PÁLYÁZATI HIRDETÉS. A soproni irodalmi és művészeti kör ezennel pályadíjat tűz ki a következő irodalmi munkálatokra és zeneműre: 1. Komoly prózai értekezés vagy népszerű tanulmány az irodalom, a tudomány vagy magyar közélet köréből. Tisztelet díj 50 frank aranyban. 2. Komoly vagy humoros költemény. Tiszteletdíj 50 frank aranyban. 3. Humoristikus felolvasás. Tiszteletdíj 50 frank aranyban. 4. Magyar műdal, férfi kardalra. Tiszteletdíj 50 frank aranyban. Az irodalmi munkák terjedelme olyan legyen, hogy azok felolvasása legfeljebb $\frac{3}{4}$ órát vegyen igénybe. A pályamunkák idegen kézzel írva, jelígs levél kíséretében legkésőbbben f. 1884. évi augusztus hó végéig a kör elnökségéhez Sopronba bérmentesen beküldendők. A pályanyertes művek az irodalmi és művészeti kör valamelyik rendes havi előadásán az elnökség beosztása szerint felolvastatnak, a zenemű pedig ugyan hason előadáson a soproni férfi dalegylet által előadatik, — azontul a művek a szerzők tulajdonát képezik. A dícséretre érdemes munkák illetőleg műdalok a szerzők kívánságára a kör előadásain színté felolvastatni illetőleg előadatni fognak. Kelt a soproni irodalmi és művészeti kör igazgató tanácsának 1884. márczius hó 28-án tartott üléséből. Tomsich Bertalan s. k. elnök. Hering Zsigmond s. k. titkár.

LOEWE KÁROLY ÉS BALLADÁI.

Egy hírneves német író elmondja, hogy gyermekkorában mint világosította fel atyja bizonyos alkalommal a felől, hogy „ülhet valaki finom kabáttal és sima arccsal esténként a „Három Koroná“-ban, folytathat udvarias beszélgetést és nyugodtan ihatik egy jó pohár bort, és a mellett mégis igen boldogtalan ember lehet.“ Önkényte-

lenül erre a valakire kellett emlékeznünk, midőn a lefolyt zenesaison vége felé egy nálunk kevésbé ismert név került rövid ideig felszínre, LOEWE KÁROLY-É. Életének külső lefolyása oly jellemző művészi fejlődésére, hogy ez utóbbi kedvéért tán érdemes lesz az előbbiről megemlékeznünk. Nem valami tragikus egyéniséggel van itt dolgunk, mely hatalmas küzdelemben megbukott; sőt maga a művész, kinek életét boldogtalanok mondtuk, csak nagy ritkán érezte helyzetét méltatlan voltát, mert a sors, mely megfosztotta az őt megillető nagy javaktól, mintegy megbánva kegyetlenségét sok apró, de örvendetes ajándékkal eltarkargatta azt. A szárnyaszegett madár puha fészékében, szeretettől környezve nem kívánt repülni; elfelejtette, mily erő rejlett egykor fiatal szárnyaiban, mert minden emelkedésekor akadályokba ütközött, míg végre még idejekorán megnyugodott abban, hogy nem való neki magasra törnie. És így Loewe, ha közönséges emberként nézzük, korántsem volt szerencsétlen, maga ezt nem fejezte is ki; de a művészi lélek, mely benne lakott, szenvedett a visszas körülmények súlya alatt, nem volt képes olyanná fejlődni, a milyennek hivatva volt. Ennek alkotásain látjuk, hogy kedvező körülmények mily magasra fejleszthették volna, mikor még oly korlátozás sem bírta elnyomni, a milyenek kénytelen volt magát alávetni.

LOEWE élete oly nyugodt egyhangú, oly szegény feltűnő jelenségekben, mint maga az északi német alföld, melyen az nagy-részt lefolyt. *Löbejünben* (Halle közelében) született 1796-ban istenfélő, derék kántor családjában. Már gyermekkorában nagy hatással volt rá a szabad természet változatos képeivel, dús adományával, és nem kevesebb fogékonysággal élvezte a téli estéken a szép, régi meséket, melyeket anyja mondott neki. Különösen örült, ha olykor esodálatos szép álmait mondta el neki oly világosan, hogy a kis fiú látni vélte alakjaikat holdfényben úszó hantjai és roskatag keresztjei felett a régi, elhagyott sírkertnek, melyre a szoba ablakai nyíltak. Az első zenei oktatást atyjától nyerte, egészen a szigorú protestáns egyházi zene szellemében. Alig tizenegy éves korában elhagyta a szülői házat, hogy a maga erejéből haladjon tovább, de csak két év múlva sikerült *Halleban* a városi templomkarban alkalmaztatást nyernie, hol az akkoriban nagyon ünnepeit Türk Dániel Gottlob részbenitette elméleti oktatásban; legtovább azonban autodidaktikus szorgalmával ért el. Itt már a színház is gyakorolt rá nevezetes hatást. De midőn 1812-ben *Jerôme* király elűzetése következtében stipendiumát elvesztette, és két évvel később öreg tanítója, Türk is meghalt, az anyagi tekintetben egészen magára utalt ifjúnak úgy látszott, hogy minden reménye, melyet a művészetbe helyezt, meghiusult. Így most újra a gymnasiumi tanulmányokhoz fordult, és 1817-ben már egyetemre mehetett, hogy ott teológiai tanulmányoknak adja magát. Ezeket végkép elhagyta és egészen a zenéhez fordult, midőn három évvel később meghívták *Stettinbe* kántornak és zeneigazgatónak, hol feladata volt az egyházi zene vezetése, továbbá a zenei oktatás a gymnasiumban és seminariumban. Ezt az egyhangú foglalkozást, melyet csak mély vallásossága tudott vele némileg megkedveltetni, megtartotta

mindvégig. Nagy keserűséget szerzett neki még működése elején szeretett fiatal neje halála; de kedélye nem nélkülözhetette a családi életet és így második házasságra lépett, melynek boldogságában végre kárpótlást nyert szenvedéséért. Utolsó éveiben betegség üldözte; elhagyta Stettint és 1869-ben Kielben behunyta fáradt szemeit.

Loewének művészi fejlődése ugyanolyan lefolyást mutat, mint élete. Igen korán jut az is megállapodásra, befejezettségét nem előzi meg viharos ifjú küzdelem és nem zavarja későbbi változás. Csaknem félszázadon át alkotott szakadatlanul, de az alkotási tevékenység nem volt nála átalakító hatással a művész egyéniségére; működésében nem lehet korszakokat megkülönböztetni, mert bárhová tekintünk e hosszú pályán, mindig ugyanavval az egyszer-mindenkorra kész, korlátolt területre szorított, de itt a legmagasabb képességgel alkotó zenei személyiséggel találkozunk. Senki sem venné észre, hogy pl. az „*Archibald Douglas*“ húsz évvel később készült, mint „*Der Blumen Rache*“, és ennek keletkezését meg ugyanolyan időköz választja el az „*Erlkönig*“-étől. Szűk területre szorítottak kell őt mondanunk, mert bár a zeneszerzés minden nemével buzgón foglalkozott, mégis csak balladái tartják fenn nevét az utókor számára. Az instrumentális zene terén hangjai gyámoltalanul idegen világba érzik magukat kitéve, mert az előző biztos kísérletét nélkülözik. Ebből érthetjük meg hajlandóságát a programzene iránt; zenéjével mindig valami kézzelfogható, tényleges dolgot akar festeni, és azért néha olyan dolgok oda-gondolását követeli a hallgatótól, melyekre ennek képzelő tehetsége nem jöhet rá a zenéhez fűzött jegyzetek nélkül. Az operában sem ért el jelentékeny sikert; inkább még az egyházi zene felelt meg kedélyének, melyben vallásos érzülete vezette. De még az oratoriumban sem arathatott nagy sikert; olyannyira specifikus balladaszerző ő, hogy ezt nem tagadhatta meg a zenének semmi más nemében. Balladái közt külön helyet foglalnak el a *legendák*, azaz oly balladák, melyek a keresztényen mythoszszal függenek össze; ezek közül némelyeknek tárgya el sem fért egy költeményben, és így egész balladaköszorük keletkeztek (pl. „*Gregor auf dem Stein*“ stb.) Loewének aratoriuma már most nem egyéb, mint ily balladának kibővítése magánhangokra, ének- és zene-karra. Különösen áll ez legértékesebb ilyen művéről, „*Die sieben Schlöfer*“-ről. Látjuk tehát, hogy Loewének alkotó képessége szerencsésen csaknem kizárólag a balladában nyilvánul. E körülményt nem annyira tehetsége korlátolt természetének kell tulajdonítanunk, mint inkább zenei nevelése elégtelen voltának. Alapos, minden tekintetben kielégítő oktatást sohasem nyert; már fiatal korában elvesztette Türk vezetését és azontúl egészen magánszorgalomból foglalkozott a művészettel, még pedig hosszú ideig csak melleleg, mert theologusnak készült. Ha a természetből neki adományozott gyönyörű, terjedelmes hangját nem akarta volna művelni, az egyetemen tán még annyi időt sem fordított volna zenére; leányának feljegyzéseiből tudjuk, hogy társai mennyire tisztelték benne a művészt; mennyire elragadta őket „*Edward*“-jával, „*Erlkönig*“-jével, mily sikert aratott az „*Elversöh*“-vel, mely keletkezését egy ábrán-

dozva töltött éjjeli órallásnak köszönte, melyre a fiatal Loewét mint önkénytest egy temető mellé kirendelték. Még más végzetes hiányt tapasztalunk fejlődése menetében. Alig van kiváló zenészerző, kit nem találjunk már korán közvetlen érintkezésben korának zenei életével, nagy városok mozgalmas művészeti eseményeinek közepette. E rendkívül fontos művelő elemek Loewénél nyoma sincs. Ifjú korát Hallében töltötte, azután majdnem egész életét Stettinben. Kis városok elégtelen hangverseny- és operaelőadásai, — egyéb alig volt, a mi a művészi léttel érintkezésbe hozta. Még utazásain sem pótolhatta a hiányt; hisz ezek kivétel nélkül júliusba, augusztusba estek. Maga is érezte, hogy mily elhagyatott, mennyire föltre esik minden művészi mozgalomtól, mind ezt leveleiben nem egyszer kifejeli. Továbbá évről-évre számos gymnazistát és seminaristát a zene elemeibe kellett bevezetnie és ennek bénító hatása sem maradt el. Egy elmés író azért úgy foglalta össze jellemzését, hogy ő „költő, de kinek valami professorkorona, kicsinyes vonása van — vagy fordítva, hogy professor vagy rector gymnasi, de csupa költői vonással.

Loewének legmagasabb képessége, melyben eddig utólréhetetlen maradt, a balladában mutatkozik. E nemből hihetetlen mennyiségű műveket nyújtott. Leginkább a phantastikus álom- és szellemvilág festésében tünik ki, de azonkívül is felhasználta a költemények lehetőleg változatosabb sorát. Ha csaknem számtalan ballada füzetein végig megyünk, kápráztató hullámzásban tömördek alakok egész világa vonul el szemünk előtt. Rendkívül gazdag képzelő tehetségről, költői érzelemről és hatalmas szellemről tanuskodnak ezek, és csak azt fájlatjuk, hogy e kitűnő tehetségnek nem jutott részül a esalhatatlan izlés, az önbíráló mérték ismerete. A szövegek szerzői közt akárhány másod-, harmadrendűt találunk; a mi magát a compositiót illeti, számos mesteri mű mellett van még jelentéktelen, erőtlens és triviális is; jellemző továbbá, hogy a balladák nagy részénél, bármily megnyerően vannak is megszerkesztve és a legtöbb részletben kidolgozva, mégsem nyertünk egész zavartalan derült benyomást, mert itt-ott visszatetsző vonásokra akadunk, melyeknek a nem egész biztos izlés, vagy keresettség, túlságos realistikus hajlam vagy más ilyesmi szokott oka lenni. Orizkednünk kell azonban attól, hogy a fogatkozásokra kellenél nagyobb fontosságot helyeztünk; mert ha sem a tisztá lyrát, sem a valódi tragikum egyszerű fonségét nem hatotta is át, el kell ismernünk, hogy a balladát, ama fontos költészeti fajt, mely különösen az északi népek lelkére oly jellemző, úgy átérzte és átértette, mint senki más. A költemény alaphangulatát megkapóan tudja egy jellemző fõmotívummal kifejezni, és ennek alapján gazdag színezéssel nyújtja a költemény minden vonásának dallamos festését, sokszor valóban elmés ötletekkel. Természetes, hogy ezáltal nemcsak az énekhangot veszi rendkívüli módon igénybe, hanem a zongorakiséretet is nagy fontosságra fejleszti. Jellemző tehetségének változatos voltáról már megemlékeztünk; a kisértetek, szellemek világát tudja tán leginkább megragadóan festeni; a mellett még az egyszerű népies hangot is valóban ideális módon találja el; azok a szerzemények melyek e

két csoportba tartoznak (pl. „*Der Blumen Rache*“, „*Herr Oluf*“, „*Erlkönig*“, továbbá „*Der Wirthin Töchterlein*“, „*Prinz Eugen*“ stb.) fogják kétségkívül legtöbbször fenntartani hírnevét. Ide kell még vennünk egy külön csoportot, Byron „*Hebrew melodies*“ (héber dalok) című költeményeit, melyekről valóban úgy látszik, mintha Loewe szíve vérével írta volna (mint egy leveleiben említi); hõn szeretett első neje halála után keletkeztek ezek, midõn a művészt saját fájdalma még inkább képesítette annak átérzésére, a mit Byron ama költeményekben lelt.

Loewe énekei számos kiváló tulajdonságaik ellenére is alig terjedtek Észak-Németország határain túl; mûkedvelõk nagyon nehéz feladatnak tekintették, hogy velük megbirkózzanak, hangversenyénekesek meg legalább is nagyon háládatlanok. A balladák nagyrészt igen terjedelmesek, megértésük teljesen függ a szöveg tökéletes ismeretétõl, és bár annyit követelnek az énekéstõl, hogy sokszor alig vannak tekintettel az emberi hang korlátaira, mégsem olyan a minőségük, hogy az elõadó mûvész számára a nagy közönség olesõ tetszését kivívják. Zavarba ejt továbbá a balladák ropant száma és igen egyenlõlten értéke; újabb idõben igyekeztek kiválogatni a javát, és még így is elég tekintélyes mennyiség gyûlt össze. A „*Loewe-Album*“ címû alatt megjelent gyûjtemény, mely hat füzetben körülbelül 90 számot tartalmaz, az ismertebb balladákat mind magában foglalja. A „*héber dalok*“ teljes számmal vannak meg (az 5-ik füzetben) azonban a nevezetesebb balladák közül — melyek nem vergõdtek még népszerűségére — hiányoznak a következõk: „*Gregor auf dem Stein*“, „*Die Walpurgisnacht*“, „*Wallhaide*“, „*Gretchen vor der Mater dolorosa*“, „*Der Mohrenfürst*“ (melybõl csak az elsõ rész van meg). Kár volna, ha ezeket, melyeknek régi kiadásai is teljesen elfogytak, nem lehetne megmenteni az enyészettõl. Loewének egy másik dallafüzere, a „*szerb népdalok*“, hasonlóképen teljes feledésbe ment. Pedig BRAHMS azt állítja e dalokról, hogy Loewének legszebb szerzeményeibõl valók. Szövegeik TALVJ-tól ered, a délszláv népköltészet ismeretes mívelõjétõl. Ezen álnév alatt ROBINSON LUJZA rejtõzik, Loewe elsõ neje néje.

Érdekesnek tartjuk e helyt megemlíteni, hogy Brahms utolsó ittlété alkalmával megleg elismerését fejezte ki azon törekvés iránt, hogy újabban mi nálunk is kezdik meg-honosítani az utólréhetetlen balladaszerző dalait, melyeket maga is nagyra becsül; valamennyi közt elsõ helyre az „*ARCHIBALD DOUGLAS*“-t teszi.

TIRO.

Lapunk mai számához mellékelve veszik t. olvasóink a „*Harmonia*“ f. évi 6-ik zene-mellékletét, báró Bánffy György „*Ready*“ polkáját. A „*Harmonia*“ részvénytársulat ismét szívességbõl engedte át lapunknak e csinos zenemûvet.

Az „*Országos kiállítás XX.* (zene) csoportjáról“ szóló czikk folytatása hely szûke miatt a jövõ heti számban következik.

ZENÉSZETI HIREK.

~ BRAHMS János „Német requiem“-je f. hó 23-án másodszer került előadásra a zenekedvelők egylete részéről. Az előadás kerekdedebb, világosabb, egyszóval tökéletesebb volt, mint az első. Nagy előnyére vált ezen második előadásnak, hogy a sopran-szólam ezúttal FARKAS ILONA kisasszony kezében volt, a ki meglehetősen hatásra emelte az V. szakaszt. A női kar, noha száma nézve kisebb volt mint a megelőző alkalommal, remekelt a finom nuanciózásban; az egyleti zenekar is kielégítően működött. Ez utóbbit illetőleg nem hallgathatjuk el a számos oldalról mind sürgősebben felemlített óhaját, hogy az egylet szélesbített tevékenységének megfelelőleg gondoskodni kellene egy hangverseny mesteri állás szervezéséről. Mulhatlanul szükséges, hogy a fiatalabb erők egy kipróbált, szakértő művészek vezetésében részesüljenek. Kire egyúttal a fontosabb hegedűsöket bízni lehetne. A bariton-sólot a Requiem-ben NEY úrnak kellett volna énekelnie, a ki bizonyára nagy hatást tett volna ezzel — azonban a nemzeti színház operavezetésével, mely az ő remekműsorával is mutatja, memvire hordja szívén a classicus zenének ápolását, ezúttal is szép jelét adta nemes, önzetlen gondolkodás módjának, megtagadván Ney úrnak az engedélyt, hogy a Requiem előadásában részt vegyen. Így jár el az az intézet, amelynek első sorban lett volna kötelessége oly nagybecsű művet a közönséggel megismertetni, mint tette azt például a bécsi opera és utána számos más opera. Hanem hát a mi operánk beéri avval, hogy a heti műsorra kitérjen a „Fidelio“-t és amikor reá kerülne a sor, előadja a „Sevillai borbélyt.“ Ezt követi pedig a „Rococo“ ballet. No de vigasztalásul ki van tűzve május elsőjére a „Gioconda“, TUROLIA és PEROTTI nélkül. „Egyebekben a szereposztás a régi“ — így írja a hivatalos tudósítás. Attól tartunk, hogy az új operaházban nem egyszer fogják ismételní ezt a stereotyp mondást: „Egyebekben a szereposztás, a műsor, az izlés és a tapintat a régi.“ Bár ne lenne úgy!

~ A ZENETANÁRI SZEMINÁRIUM ÉS A LITURGIA tanszékének felállítása ügyében Trefort Ágoston vallás- és közoktatásügyi miniszterhez intézendő emlékirat szövegét, melyet Bartay Ede igazgató szerkesztett, tegnap tárgyalta a nemzeti zened igazgató választmányja és az emlékiratot teljes szövegében elfogadta. Egy legközelebb megtartandó ülésen fognak megválasztani azon küldöttség tagjait, mely az emlékiratot a miniszternek annak idején át fogja nyújtani.

~ A LOSONCZI DALEGYLET múlt héten sikerült hangversenyt rendezett nagyszámú közönség előtt. Közreműködtek *Bozdán Margit* k. a., ki szép zongorajátékával zajos tapsot aratott, továbbá ifj. *Serly Antal* és *Zolyomy J.* urak néhány dal előadásával. A dalegylet *Kovács Emil* derék karnagya „*Suhog a szél*“ című felfikarát, *Erney József* „*A megfagyott gyermek*“ és *Huber Károly* „*Fohász*“-át adta elő a szokott gondtal és sikerrel.

~ A LOSONCZI DALEGYESÜLET f. hó 15-én tartotta a kaszinó társalgó termében ez évi rendes közgyűlését a tagok szép számú részvétele mellett.

A közgyűlés legérdekesebb tárgyát az országos magyar dalszövetség elnökségének f. évi 113. számú s az idej miskolczi országos dal- és zeneünnepélyre vonatkozó átirata képezte. A kérdés a körül forgott, hogy a miskolczi dalegyesület egy tekintélyes tagjának 1882. év őszén az egyesület elnöksége ellen emelt hírlapi megtámadása után menjen-e az egyesület vagy ne a miskolczi országos ünnepélyre? — 24 egyesületi tag emelt szót pro és contra, oly behatóan és parlamentáris komolysággal tárgyalván ezen kényes ügyet, mely a legintelligensebb elemekből álló testülethez ismételté lett volna. — A hossza nyult vita végre Kovács Ferenc közjegyző választmányi tag indítványának az egyesület tiszteletbeli elnöke Pokorny Gusztáv polgármester módosításával történt egyhangú elfogadásával nyert befejezést, mely szerint a miskolczi dalegyesülettel félhivatalos uton fog e kérdés az egyesület meglétéséhez és tekintélyéhez illő módon megoldatni.

A megtörtént tisztújítás után dr. Plichta Soma választm. tagnak még múlt évben tett azon indítványa, mely szerint a miskolczi orsz. dal- és zeneünnepélyre az egyesület egy értékes versenydíjat ajánljon fel, elfogadott és a gyűjtés fogamatosságával Búsák Adám igazgató bizott meg.

Részünkről annyit jegyezhetünk meg, hogy a dalünnepély minden barátjának csak őszinte óhaja lehet, hogy a két egyesület közt fenforgó ügy minél előbb és mindkét részre nézve kielégítően intéztesék el. Hogy a losonczi dalegyesület nem esinál az ügyből, mely a hazafias ünnepnek csak ártalmára lehetne, kicsinyes, akaratos viszályt, kiteszlik a fent jelzett nemeselektől ajánlatból. Hogy mivel járul a miskolczi dalegyesület a differenciák eltávolításához, nem tudhatjuk, de elvárható, hogy a losonczi dalegyesület lovgagias magatartására a miskolcziak eskis *ugyanígy* felelnek; különben meggyőződésünk az, hogy a losonczi dalárdának az ünnepélyről h ányozni nem szabad.

~ AGGHÁZY KÁROLY Berlinben élő hazánkia a szegszárdi dalárdának egy saját szerzeményű férfi négyest küldött, mellyel a nevezett egylet a miskolczi orsz. dalünnepélyen versenyezni fog.

~ NYILT KÉRELEM. A „szegedi dalárda“ műszaki bizottságának határozata folytán kérjük a miskolczi dalár-ünnepély versenydarab pályázataim absolut becsünek itélt két férfi-műnégyes szerzőit, hogy nevezett műveiket megfelelő honoratiónal mellett, szíveskedjenek a „szegedi dalárda“ részére, előadási czéllal, átengedni s magukat alulírottal (lakás Szeged, reáliskola épület) érintkezésbe tenni. Szeged 1884. apr. hó 19-én. Ifj. Szabolcsy Nándor tanár, m. b. jegyző.

~ A MISKOLCZI ORSZ. DALÜNNEPÉLY iránt rendkívüli nagy az érdeklődés. Az eddig történt bejelentések után itélve a közreműködő egyletek száma sokkal nagyobb lesz, mint a minő az utóbbi ünnepélyeken volt. A „*Talpra magyar*“ versenyre már eddig 20 egylet jelentkezett, s ha e szám még nagyobbodna, a közp. választmány kénytelen lesz e versenyt két estére felosztani.

~ DVORÁK ANTAL, kinek eredeti zenéje a párisi hangversenyeken is kezd hódítani, operát írt, melyhez Wittmann Hugó bécsi journalista szolgáltatja a szöveget.

~ A PÁRISI CONSERVATOIRE a nagyhétben felséges programmu hangversenyt adott. *Men-*

delssohn egy simfoniája, Beethoven concertoja, melyet Sarasate adott elő *Handel* „*Israel Egyiptomban*“ című töredéke, *Mozart* Requiem és *Wagner* Tannhäuser-nyitánya ép oly díszes mint lelkesült közönség előtt adatott elő.

~ BERLIOZ HEKTOR beszéli, hogy egy szép reggelen berohan hozzá valami hegedűművész, kinek hangversenyére betegsége folytán nem mehetett el. A művész elhozta hangszerét is, hogy a védtelen kritikus előtt koncertjének egész programját lejátsza.

~ UJ OPERA. Bolek Oskár „*A Gretina-Greeni kovács*“-át, melyhez Dahn Felix írt szöveget adták Rostockban először. A csinos opera, melyet maga a komponista dirigált és betanított, tetszet.

SZINHÁZI HIREK.

~ A NEMZETI SZINHÁZBÓL. A nemzeti színház drámájánál az Adorján Berta k. a. megválása folytán megürült szerepkörre szerződött Láncey Ilka asszony a vidéki színiélet kedvelt fiatal tagja e hó 30-án fog először fellépni A jó falusiak vigjátékban. Második fellépése május 2-án lesz Pailleuronak „A hol unatkoznak“ vigjátékban s a harmadik 4-én szintén A jó falusiak-ban. Wiltné asszony a jövő héten ismét kétszer fog fellépni és pedig kedden 29-én Tannhäuser-ben s szombaton május 3-án Borgia Lueretiá-ban, mely alkalommal az előadást a Renaissance ballet fogja követni. Csütörtökön Gioconda kerül színre.

~ JÓTÉKONY SZINI ELŐADÁS a budai várszínházban. A budai várszínházban hétfőn, e hó 28-án este a Székely-köznevelődési és gazdasági egylet javára előadás lesz. Splényi báróné Blaha Luiza asszony, Feleki Miklós és Tamássy József urak szíves közreműködése mellett a „Tündérlak Magyarhóban“ című népszínmű kerül színre. Ezt megelőzőleg Felekyné-Munkácsy Flóra asszony Szász Károlynak ez alkalomra írt prologját fogja elszavalni. Előjegyzéseket ez előadásra (a volt bérlők lehető tekintetbe vételével) elfogad e hó 26-ika déli 12 óráig dr. Takács Lajos választmányi tag. (Nádor-utca 12. sz.) A szini előadást társas vacsora követi a „Hungária“ vendégfogadóban.

~ GERGELY JÓZSEF a népszínháznak ösztől kezdve szerződött tagja, szerződésének kezdetéig is fel fog lépni vendégképen. A „Gasparone“-ban kiválóbb szerepe jutott.

~ NÁDAYNÉ ASSZONY tegnap este a bécsi operaszínházban mint Norina Donizetti „Don Pasquale“ című dalművében ismét fényes sikert aratott. Az ottani lapok egyhangulag a legnagyobb elismeréssel nyilatkoznak kitünő iskolájáról és ügyes, elegans játékáról. Ismételten hangsúlyozzák, hogy szerződésének határozott nyereség az udvari operára nézve. Vajjon belátta-e már operánk igazgatója, hogy mi reánk nézve meg milyen veszteség Nádayné asszony távozása?

~ EVA LAJOS IGAGZGATÓ Páris- és Londonban járt, újdonságok beszerzése végett, s hiszszük, hogy néhány érdekes újdonságot hozott magával a jövő téli évadra. A népszínházban „Gasparone“ operette első előadása f. hó 25-ikére van kitűzve, Pálmay Ilka és Hegyi Arankával.

= SZINI ELŐADÁS A CSÁNGÓK JAVÁRA. Feleki Miklós a budai színházak igazgatója legközelebb jótékonycélu előadást szándékozik rendezni a budai szinkörben vagy a várszínházban a legutóbb betelepített 40 csángó-család felségelésére s e végből a nemzeti és népszínház körében toborozza az előadó művészeket. Előadásra „Tündérlak Magyarhonban” című népszínmű van kitűzve s Blaha Lujza asszony már megígérte közreműködését.

= A BUDAI SZINKÖR ezidei első operette újdonságának, a „Rivoli marquis” szerzője Roth Lajos a „Theater an der Wien” számára „Az alvajáró” címmel új operettet írt. Szövegét Berla, Zell és Genée, ismeretes librettisták szolgáltatták.

= AZ ÚJ DALMŰSZÍNHÁZBAN a vízvezetéki, fűtési és szellőztetési készülékek nemsokára teljesen elkészülnek s ezen berendezésekkel a hivatalos próbák legközelebb meg fognak tartani.

= CSÓKA SÁNDOR színtársulatáról, mely tudvaleg a nyáron a budai szinkörben fog működni, mint egy kassai levélben olvastuk, csak szépet és jót lehet mondani. A társulat a vidék legjobb erőiből van összeállítva, s köztük nem egy ismeretes névvel találkozunk. Az elsőrendű tagok a következők:

Énekesnők: Pajor Emilia, Réthy Laura (a kolozsvári nemzeti színházról), Kövessi Rózsa.

Dramai színésznők: Follinusné-Csigaházi Etel, Tolnayné-Dömjén Rózsa (szintén a kolozsvári nemzeti színházról), Tótkés Emilia, Ebergényiné, Závodszy Teréz.

Énekesek: Németh János (tenorista), Kiss Pista (baritonista).

Színészek: Boross Lajos, Follinus Aurel, Kazaliczky Antal, Tolnay Andor, Kövesi Gyula, Balassa Jenő, Veszprémi Jenő, Deréki Antal, Beczkói József.

Operette-újdonság oddig kettő szerzetett meg, csupán a budai saisonra. „Rivoli marquis” és „Az eleven ördög”.

Vígjátékok: „Seiglière kisasszony”, „A tűzpróba” (Pierre de touche) és „A király nevében”.

Népszínművek: Egyelőre Deréki Antal „Búzavirág”-a és Petőfi „János vitéz”-e ugyancsak Deréki átdolgozásában mint népies látványosság.

A társulatnál ehéten Helvey Laura vendégszerepelt a „Bagdadi hercegnő”, „Odette”, „Dóra” és a „Vasgyáros”-ban, és pedig folyton zsúfolt ház előtt.

= A KOLozsvári színháznál e héten bucsuzott Réthy Laura és Szaicsvayné-Boér Emma a közönségtől. Ugyancsak bucsufel lépte lesz 27-én Hubay Arankának. Mind a három hölgyben a kolozsvári színház kitűnő erőket, a közönség pedig kedvenceit veszíti el.

= ARADON a cirkuszt átalakítják nyári szinkörre, olyképen, hogy megfelelő nagy színpadot építenek hozzá és a nézőtér is átalakítják. Mosonyi Károly színtársulata fog a nyáron benne játszani.

= KÖMÁROMBÓL írják a „Pesti Hírlap”-nak: Valóban szégyenteljes tényt kell tudatnom, mely arezába szökteti az embernek a vért. Itt működik köztünk Ságghy jól szervezett igazán jeles színtársulata, mely a legjobb és legújabb darabokkal folyton élvezetes előadásokat nyújt: türes padoknak! A főispáni- és alispáni családok, meg egy pár

műbarát ott van minden este; de különben a legtehetősebb családok is távollétükkel tündökölnek. Nagy folt ez a mi várunkon. Pedig ismétlem: pompás az összejáték, változatos a műsor, és jeles fiatal erők, csinos mindkét nembeli alakok mozognak előttünk. A társulat jelesebb erői: Erdei Berta, Rónay Karola, Lorándiné, Ságghy, Szombathy, Tukoray stb. Innen — úgy hallom — Csongrádra indul a társulat. Nem hinném, hogy vágyakoznék még egyszer Komárom erős várába.

= TUROLLA EMMA k. a. hétfőn kezdte meg Bécsben vendégszereplését, mint Leonora a „Troubadur”-ban. A bécsi lapok elismerőleg szólnak ugyan művészetéről, de távolról sem azzal az elragadtatással, mint tavaly, elsővendégjátéka alkalmával.

= MILLÖCKER KÁROLY tolla alól nemsokára új operette kerül ki „A tábortelkés” címmel, melynek szövegét Wittmann Hugó írta.

= A BÉCSI OPERA-SZÍNHÁZ előadásra elfogadta Wittgenstein gróf „Antonius és Cleopatra” című operáját, melyet már Grácban nagy sikerrel adtak elő.

= JAUNER, a ki a Ringszínház katasztrófája óta olyan szomorú emlékében van a bécsieknek, valószínűleg ismét színgazgató lesz. Tárgyalásokat folytat ugyanis Steinerrel, a Wien melletti színház igazgatójával e színház átengedése iránt. Jauner mögött egy konzorcium áll, melynek tagjai egy bécsi bankár és Schnitzer, a „Neues Pester Journal” hajdani társszerkesztője. Véglegesen az ügy még nem dőlt el.

= ERDŐS EUGENIA, a ki jelenleg Berlinben aratja sikereit, legközelebb visszatér Hannoverbe, a hol a közönségnek szintén kedvence volt.

= A PÁRISI „PORTE SAINT-MARTIN”-SZÍNHÁZ igazgatását Bernhard Mórictól átveszi Mayer, a londoni „Gaiety”-színház igazgatója. Sarah Bernhard továbbá is tagja marad a színháznak.

= GÖTTE FAUSTJA FRANZJA SZINPADON. Coquelin a „Théâtre Français”-ben színre akarja hozni Götte „Faust”-ját; ő fogja Mefistofeles szerepét adni. A művész Laube Henrikhez fordult azzal a kérdéssel, létezik-e a műnek hasznavehető francia fordítása és azt nyerte válaszul hogy Sabatier készítette egyet.

= A THÉÂTRE ITALIEN igen szép előadásban hozta a szent héten, amikor Párisban a színházakra nézve a saison morte uralkodik, Rigolettót színre. Gayerre énekelte a mantuai herceg parthieját, Maurel Rigolettót és Schroeder asszony Gildát. A kitűnő előadás egész eseménynyé tette a régi dalmű színrehozatalát. Különösen dicsérik Maurelt, ki énekével élénken emlékeztette a párisiakat a Graziani és Della Sedie-kori szép időkre.

= PIETRE BARBIER darabját az „Indigne”-t, mely ápr. 5-én került színre a *Menus-Plaisirs*-ben majdnem egyhanguan ítéli el a párisi kritika. A sujet, mely dacára a szerző tagadásának, nagyon emlékeztet a hírhedt Chevreuse-Chaulnes pörre, nem egyéb mint egy szerencsétlen áldozat diskussiója egy borzasztó asszonnyal, olyan asszonnyal, kit bátran lehetne madárijesztőnek a kertbe állítani. Tele van valószínűtlenségekkel mint a kriminaldrámák mindegyike, s csak arra számít, hogy minél többet hozzon a színházi pénztárba.

A TAVASZI MŰKIÁLLÍTÁS.

II.

Első cikkünkben az általános benyomást ecseteltük, melyet a kiállítás tesz, és ennek képesében felemlítettük a legjelentékenyebb műveket is, melyek az első sorozatnak mintegy különös díszét képezték.

Ma már a második sorozat is megnyílt, és ennél fogva egyszerre dolgozzuk fel összes jegyzeteinket: a régieket és az újabbakat.

A Tedesco testvérek által küldött képek többnyire régiek. Azon szilárd modortól, lelkiismeretes iskolából származnak, melynek fénye a bécsi, 1873-iki világiállítással leáldozott, és helyt adott az igazság keresésében bátrabb, sőt igen gyakran merészebb új iskolának. Az ötvenes években két nagy művész uralkodott a francia festészet fölött: Delacroix, ki a színek tisztaságában és compositióban találta a megművészetének főelvét; és Ingres, ki a vonalt, vagyis a rajzot tartotta a festőművészet alapjának. A párisi műiskola oszlopai ambítusa alatt látható Ingres emlékszobra, és ezen aranybetűkben olvasható a mester művészi hitvallása: „*Le dessin, c'est la probité de l'art.*” A művészet őszintesége (becsületessége) a rajzban rejlik. A ki e mester elvét értelmezve és magyarázva akarja látni, tekintse meg „*Mária az alvó kis Jézussal*” című (56. sz.) képét. Ez a kép korábbi Ingres hírnevénél. A festő valószínűleg még akkor készítette, midőn még mint állami stipendista időzött a római festőiskolában. Erősen meglátszik rajta a Raphael-inspiráció; de azért e rajz biztossága és határozottsága is eléggé ékesen szól belőle hozzánk, úgy hogy kénytelenek vagyunk beismerni, hogy Ingres már ifjú korában is azon az uton volt, melyen egész életén át haladt. Midőn ez a kép készült Heine még nem írta meg Ingresről, hogy képei mintha csak vízben higitott burnóttal volnának festve. Ez későbbi haladottabb modorára vonatkozik. Midőn ez a „*Mária*” készült, Ingres, habár kissé édeskés de még mindig élénk színeket talált palettáján.

Egy másik nagy „rajzoló” műve is található kiállításunkban: GÉROME „*Teveitája*.” Ez a kép is azon időből való, mikor a francia neo-romantikus festők oly szívesen fordultak a kelethez tárgyükért. Meglátszik rajta Delaroche és Gleyre szabatos és szigorú modora, mert Gérome e két mester vezetése alatt képezte magát. A kép túlságosan sima, és fákó fonalitása állal némi megütözést kelt mai napság. De ne feledjük hogy Gérome az ötvenes évek közepe felé járt először keleten, és akkor még a burnótos modor nagy tiszteletben volt a műértők előtt.

Szintén a régi iskolából való JULES DUPRÉ, kinek nagyszabású műve *Erdő belseje* (92. sz.) képezi a második sorozat legkiválóbb képét. A lajstromban az van írva a kép mellé, hogy 40.000 frank. Ne ijedjenek meg ez ártól: Dupré művei már régóta nem olcsók! Volt idő, mikor e művész „*Southampton*” című képét 500 frankon adta el: és ezt a képet egy erdőt ábrázoló más

képre festette volt rá, mert *gazdálkodni akart a vászonban*. És tudják e hogy adták el később a „Southampton“-t nyílt árverésen Párisban? 48.000 frankon. Haro, az eladás „expert“-je azt tervezte akkorában, hogy lehámazza a „Southampton“-t az erdőről, átviteti egy másik vászonra, és így az egy képből kettőt csinál. De a kísérlet nagy kockázattal járt. 48.000 frank! És így a tervet nem létesítették és a „Southampton“ alatt még most is ott van „Az erdő.“ Egy másik fiatalkori (genre) képét Dupré 260 frankon adta el: ez a kép, midőn Faure, berritonista gyűjteményét árverezték, 25.000 frankon kelt el. Dupré nálunk látható nagy festménye, tehát viszonylag nem is igen drága. Mióta Dupré egészen visszavonult az Isle-Adam magányába, csak kevés képe kerül nyílt vásárra; a vevők napokig járnak utána az Oise partjain, hol motívumait keresi és megveszi festményeit, mikor ezeknek, még első vázlata is csak alig készült el. Bizony aki Rousseau Tódornak *utat nyitott* a művészet világában; a ki Troyout *bátorította*, és maga is olyan képeket fest, mint ez az „Erdő belseje“; szóval aki nem csupán mester, de a mesterek mestere, annak műveit nem minden hatvanforintos *műpártoló* aggathatja falaira. Az „Erdő belseje“ valóban nagyszerű mű. A hangulat benne esodálatos; a souverain természet kifejezése megrendítő. Ritkán lehet látni modern képből a természet magasztos poézisének oly hű és oly hatalmas képét, minte festményen. Fakturája pedig föltúlmutatatlán. A veleszemben levő ajtó jobb félfájától kell nézni a képet; e pontról bámulatos a hatása. Mindazonáltal nem memők állítani, hogy ez a festmény Dupré legjobb művei sorába tartozik; látunk tőle még különbeket is. De hát mai napság minden remekmű, ami alá Dupré nevéget vagy „J. D.“ monogramját írta.

GIDE THÉOPHILE „IX. Károly“-a (54 sz.) nem éri el még azt a hatást sem, melyet a festő a zöld ágyúfényűnek és az alakok vörös öltözeteinek juxtaposíciója által czélzott. E kiváló intéieur-festő mindég tisztességes munkát nyújt, de gyakran marad el a teljes siker mögött. VERHAS JÁNOS (belga) „Kis művésznő“-je (48 sz.) finom színhangulata és egyszerű, biztos technikája által tűnik ki. VERHAS FRANZ japáni selyemruhákba öltözött női (51 sz.) kedves szép képek, melyek gazdag butorozott szobáknak kellő díszül szolgálhatnak.

A legújabbkori francia festők művei közül BERNE-BELLECOUR „A gabesi öböl“ (141) című kis festménye említendő első helyen. E képből van valami józanság, talán mondhatnók, egy kis szárazság, melyért a szűk ec-ekkezelés okozható; de színének frissesége és tisztasága meglepő. Ugyan e művész „Sebesült tiszt“-je (140) bátrabban van festve, kissé barnás színhangulatú és nem hat oly közvetlen, mint az előbbi. TOULMOUCHE „Auto-da-fé“-je (101) vonalban gondos és színben finom. JULIER „Tengerparti részlet“-ének (143) hullámai meg vannak fagyva. GOUPIL JULES „Incroyable“-ján (50) a technika haladottságán kívül még a kép jellemző voltát kell dicsérnünk. Az ábrázolt hölgy magatartása, arckifejezése és megjelenésének minden külső részlete megfelel a képnek, melyet a francia directorium korának nagyvilági hölgyeiről a történet hagyott ránk. CUOVERCHEL „Arabs lovak“ (15 sz.) című festményén a lovak Fromen-

tin modorára emlékeztetnek; a tájkép azonban modernbb izlésű és — mint a műtermekben mondani szokták — kissé pamutos, vagyis lágy és üres. DAMOYE „Tengerparti részlet“-e (104) igen közel áll az impresszionizmushoz, ha ugyan kész kép, és nem vázlat gyanánt adatik. Tisztán a színfölna van benne súly fektetve. Távokra — oly távolságra, a melyre ily kis kép hatását nem szabad számítani, — színeje által igen jól hat. RIHARZ kis festménye „A major mellett“ (135) minden igénytelensége mellett is figyelmet érdemel. ZIEM „Téli tájkép“-a képlajstrom ugy titulálja, hogy: „A hó hatása“. Ez világosan a francia „Éffet de neige“ fordítása akar lenni. Ezt azonban fordító úr nem találta el; az ilyen fordítás „a tudatlanság hatása“.

A németképek közül röviden jelezük: RAHL egy igen szép „Tanulmányfej“-ét (14 sz.) és SCHINDLER „Haslau vidékéről való részlet“-ét (12 sz.), melyben némi jobb tulajdon mellett azonban sok a picturális frázis.

A magyar festők közül kiemeljük LIGETI ANTAL, ki mint mindig, ugy most is a „Halasi Sóstó“ (69) és a „Rözszehegy“ (78) című képeiben a „nagy térségeket felölelő tájkép“ mesterének bizonyul. MÉSZÖLY GÉZA egy igénytelen kis vázlatot állított ki; mintegy látogató-jegyét küldte be, *pour faire acte de présence*.

A magyar képek között ez egyszer feltűnő sok az arckép. Ezek között a legjelentékenyebb BENCZUR GYULA műve, mely gróf Szapáry Gézáat ábrázolja. Ez igen szép mű, melyre bátran lehet a legmagasabb mértéket alkalmazni. És ha az arcz egyes részein nem volna észrevehető, hogy a művész sokáig kereste hatását, még vele meg tudott elégedni, ha eme részeken nem látszanék meg kissé a munka gyötrelme, e festmény minden tekintetben tökéletes volna. Így is kiválk az egész kiállításból és „agyonüt“ mindent, ami körülötte függ, különösen pedig megsemmisíti „Somssich Pál arckép“-ét, melyet az első sorozatban mellette láttunk. Vastagh György e műve valóban silány. Somssich olyan rajta, mint egy fekete papírból kivágott emberi alak tetejében lévő moderateur-lámpa; feje egy belülről megvilágított hólyag. PACZKA FERENCZ három-négy arcképében nagy haladást tanúsít. Gyönyörű TÖLGYESSY ARTHUR „Gyermeke arckép“-e című festménye. Két kedves gyermekalakot látunk rajta, melyek lekötik a tekintetet, hogy alig válhatik meg tőlük. Nagy feladatba fogott Tölgyessy, midőn bájos két kis modeljét plein air-be helyezé; a legelőkelőbb párisi mesterek is csak habozva kezdenek ily munkába. És el kell ismernünk, hogy Tölgyessy igen szépen oldotta meg e nehéz feladatot: festménye nem csupán hű arckép, de színben is rendkívül sikerült, és ezáltal a függetlenül concipiált, a tisztán művészeti hatást czélzó, a minden személyes vonatkozás fölött álló festmény értékével is gazdagodott. Azt hisszük, ez Tölgyessynek eddig legjobb festménye; őszintén gratulálunk neki hozzá.

Némileg az arcképek sorába tartozik még FESZTY ÁRPÁD „Rokkant honvéd“-je is; pompás kép, melyen ép ugy imponál a genre jellemző volta, mint az arckép hűsége. A természet helyes felfogásáért és leggondosabb legügyesebb interpretálásáért illeti dicséret e kiváló tehetségű festőt. És figyeljék meg, kérem, a széles és bátor ecsetkezelést az egész

képen, a könnyűséget és biztosságot, mellyel festve látszik. E kép kétségkívül nagy feltűnést keltene még művészkörökben is, ha Feszty nem végezte volna be ép az imént felfestményeit az operaházban, és ha ezekért nem nyerte volna már el kollégáinak minden dicséretét. Ki van állítva Feszty Árpádnak egyik kartonja is (185. sz.), mely után az opera-foyer hátfalának középső képe készült. Ezt azonban e helyt csupán felemlítjük, mert az opera festményeiről más alkalommal kívánunk bővebben szólni.

PÁLLIK BÉLA Düsseldorfból küldte be a képet, melyet a muzeum már régebben rendelt meg nála. A kép czime „Delelő“; egy árnyékban heverő juhnyáját és ebédelő juhászokat ábrázol. A festmény méltó a hírnévhez, mellyel Pállik, mint állatfestő bír; a juhok kiválóan sikerültek rajta; a juhászok csoportja is érdekes; a tájkép pedig a szín frissesége és a kezelés egyszerűsége által tűnik fel.

MEDNYÁNSZKY LÁSZLÓ báró „Az elült“ című képe fényes tanúságot tesz festőjének nagy és komoly törekvéséről és alapos, eredményes tanulmányairól.

MUNKÁCSY TÓL is van a kiállításon egy vázlat az isaszegi esaterről, melyet a mester még ifju korában 1867. festett. Látom, hogy minden ember kötelességének tartja, e vázlat előtt extásisba esni. En megvallom öszoztén, hogy e vázlatot az első pillantásra Sodoma és Gomorha pusztulásának néztem; és még így sem találtam benne valami rendkívüliséget. Felemlítjük még BRODSZKYT, TELEPYT, SPÁNYIT, MOLNÁRT, FELEDIT, AGHÁZIT és KIMNACHOT, kiknek kiállított művei figyelmet érdemelnek.

KESZLER JÓZSEF.

KÉPZŐ MŰVÉSZETI HIREK.

— A MŰCSARNOKBAN jelenleg kiállított festmények közül az orsz. m. képzőművészeti társulat művészárlo bizottsága legutóbb Vastagh György elnöklete alatt megtartott ülésén hat festményt választott ki a társulati tagok javára tartandó sorsolás czéljára. E művek a következők: „Gyalogut Nápoly mellett“ tájkép Telepy Károlytól; „Részlet a vízfogolyról“, tájkép Brydezy Sándortól; „Huzd rá cigány“ életkép Hollós Simontól; „Tanulmányfő“ Kárpáthy Rezsőtől; „A vén gavallér“ életkép a század elejéről Kémény Jenőtől; végre „A pénzváltónál“ című életkép Tiflisből Eisenhut Ferencztől. A társulat művészárulására előirányzott összegnek fennmaradó nagyobb része az őszi kiállításra tartatik fenn.

— A MŰCSARNOKBAN az újra rendezett kiállítás a közönség élénk pártfogásában részesül. Feszty Árpád kiállított festményének sikerült kabinetfényképei a műcsarnokban elarusittanak s a befolyó összeg a művész kívánsága szerint a modellül szolgált rokkant honvédnek adatik át; a fényképekből az első készlet rövid idő alatt elfogyott. A kiállítás látogatói között ott voltak: id. gróf Zichy Ödön, gróf Zichy Ferencz, gróf Chorinszky Igó, Maszlagly Ferencz prépost és több más előkelő műbarát. A legutóbbi napokban Sándy Gyulának „Éjjeli táj“ című festményét Csanak József (Debreczenből) vette meg, Vuk Alajos pedig a „Jókai az Adria társulat gőzöse“ című festményét Rubelli Lajostól.

„Erste Productiv-Genossenschaft der Klaviermacher“

Arany- és más magas érdmekkel
kitüntetett gyár.

WIEN.

Verschiedene goldene Medaillen und
andere hohe Auszeichnungen.

Bécsi zongoragyár Produktiv-szövetkezet

kitűnő gyármányok, melyek minden tekintetben kiállják a versenyt a leghiresebb zongorákkal.

KAPHATÓK:

Barna egyszerű hurozott ↓ Fekete egyszerű hurozott
Barna kereszt-hurozott ↑ Fekete kereszt-hurozott

Egyedüli főraktárunk Budapesten (váci-utca 3. szám), a „Harmonia“ zongorateremben.

Nemecske József

Mignon zongorák. Tartós kitűnő hangszerek. Különösen ajánlatosak iskolák számára.

Hamburger Károly

bécsi zongoragyáros, készít kitűnő zongorákat, melyek a „Harmonia“ zongorateremben folyton készletben tartatnak és jutányos áron kaphatók.

Zongorahangoló

lakcíme megtudható a „Harmonia“ zeneműkereskedésben.

HESSE L.

nemcsak, hogy szakértelemmel kezeli a hangolást, hanem mint volt zongorakészítő a hangszerek javítását is magára vállalja.

Zenetanárok lakcímei.

ZONGORA:

Bartay János, nemzeti zenédei t. váci-u. 19.
Deutsch Willy, hálvány-utca 18.
Drescher Raimund, kerepesi-ut, kerep. udv.
Erney József, nemz. zen. t., kerepesi-ut 24.
Gobbi Henrik, m. kir. orsz. zeneakadémiai tanár. Ferencz-József rakpart 18.
Klinger Sándor, sugár-ut 23. III. em. 9. ajtó.
Kont Ilona, sugár-ut 60.
Koschirz János, sugár-ut 89.
Major J. Gyula, váci-körút 17.
Rausch Károly, nemz. zenédei tan., Hunyady-utca 3.
Schütze Rezső, nemz. zenédei tanár, nagy korona-utca 4.
Sipos Antal, magán zeneakadémia tulajdonosa, Kecskeméti-utca „Geist“-ház.
Somogyi Mór, Zrínyi-utca 3. sz. I. em. 19. a.
Vajdafi Béla, nemz. zenédei tanár, külső dob-utca 49.

HARMONIUM ÉS ORGONA.

Erney József, kerepesi-ut 24.

ÉNEK.

Henderson Mary, aranykéz-utca 2. sz.
Igerics Katalin, Lipót-utca 6.
Passy-Cornet Adel, m. kir. orsz. zeneakadémiai tanár asszony, muzeum -körút.
Schmidt József, Lipót-utca 19.

ZENESZERZÉS.

Breisach Izidor, váci-körút 29. III. em. 8.
Erney József, kerepesi-ut 24.
Major J. Gyula, váci-körút 17.
Nicolitsch Sándor, m. kir. orsz. zeneakadémiai tanár, Kazinczy-utca 17.

HEGEDŰ.

Gobbi Alajos, nemz. zen. t., magyar-u. 36.
Kis Péter, nemz. zenédei tanár, Sándor-u. 5.
Mészáros Imre, tüzoltó-utca 10.

ORSZÁG-VILÁG.

NAGY KÉPES HETILAP.
MEGJELEN MINDEN SZOMBATON.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

DEGRÉ ALAJOS.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egész évre	10	frt — kr.
Félévre	5	” — ”
Negyedévre	2	” 50 ”

Egyes füzetnek ára 40 kr. — Egyes szám 20 kr.

Mutatványszám ingyen és bérmentve.

Schmidt Ferencz

Bösendorfer tanítványa.

Jó minőségű tartós zongorák:
Rövid salon, diófaból
” ” fekete
Arjegyzelek küldeték, díj nélkül.

J. Heitzmann és fia

cs. kir. udvari zongoragyáros.

Elsőrangú gyár, mely különösen arról nevezetes, hogy a legtartósabb hangszereket készíti. Zongorái az egész világon el vannak terjedve. S mindenütt egyaránt kelendőségnek és kedveltségnek örvendenek. Birja a legmagasabb kitüntéseket.

Wessely Márton

zongoragyáros.

Különös specialitás az úgynevezett „Diminutiv“ zongora, legkisebb alak s mégis erős, tömör hang. Bármilyen kicsi szobában is elfér. Az egész zongora 1 1/2 méter. Különféle érdmek.

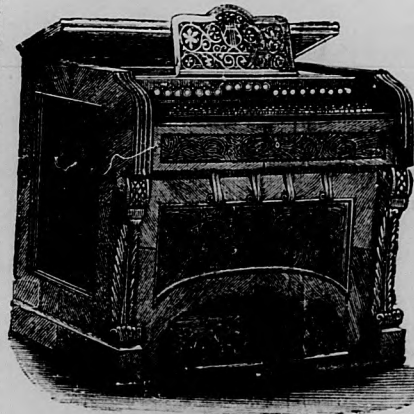
BEHRBAR

világhírű zongorái.

Ezen hangszerek a zongoragyártás remekei közé tartoznak. Tartósságra utólérhetlenek, ezen tulajdonságnak köszönheti a gyár nagy hírnevét.

Kaphatók:

Salon Stucz, diófa
” ” fekete
kereszt-hurozott és egyszerű.

A legkitűnőbb
HARMONIUMOK

Tietz Péter utóda
Kotykwicz Teofil
gyára.

A legjobb minőségű harmoniumok nagy választéka. Hangverseny- és salon-harmoniumok. Prolongement és percussióval templomok és iskolák számára 100 forinttól felfelé.

Több évi jótállás.

Arjegyzelek kívánatra bérmentve küldetnek.

„Ready“ Polka.

Báró Báuffy György.

Introduction. Polka.

PIANO.

The musical score is written for piano and consists of an introduction and a polka section. The introduction is in 2/4 time and key of D major, featuring a simple melody in the right hand and a bass line in the left hand. The polka section follows, characterized by a more complex and rhythmic melody in the right hand and a steady bass line in the left hand. The polka section includes first and second endings, marked with '1.' and '2.' respectively. The score is written in a standard musical notation with treble and bass clefs, a key signature of one sharp (F#), and a time signature of 2/4.

Trio.

First system of musical notation for the Trio section. It consists of a grand staff with a treble clef and a bass clef. The key signature has one sharp (F#) and the time signature is 2/4. The melody in the treble clef starts with a quarter note G4, followed by quarter notes A4, B4, and C5. The bass clef accompaniment features a steady eighth-note pattern.

Second system of musical notation. The treble clef continues the melody with eighth-note runs and quarter notes. The bass clef accompaniment consists of chords and eighth-note patterns.

Third system of musical notation. The treble clef features a more active melody with sixteenth-note passages. The bass clef accompaniment includes chords and eighth-note patterns.

Fourth system of musical notation. The treble clef has a melodic line with some rests and eighth notes. The bass clef accompaniment is primarily chordal with eighth notes.

Fifth system of musical notation. The treble clef continues with a melodic line. The bass clef accompaniment features chords and eighth-note patterns.

Sixth system of musical notation, the final system on the page. It includes a double bar line and a repeat sign. The treble clef has a melodic line with some grace notes. The bass clef accompaniment includes chords and eighth-note patterns.

The musical score is written for piano and consists of six systems of grand staff notation. Each system contains a treble clef staff with a melodic line and a bass clef staff with an accompaniment line. The key signature is D major (two sharps) and the time signature is 2/4. The first system begins with a treble clef melody and a bass clef accompaniment. The second system continues the melody and accompaniment. The third system features a first ending bracket over measures 11 and 12, followed by a second ending. The fourth system continues the piece with a fermata over the final note of the first ending. The fifth system shows the continuation of the melody and accompaniment. The sixth system concludes the piece with a final cadence and a double bar line.

Legújabb zeneművek

kaphatók és megrendelhetők

a

„HARMONIA“ nemzeti zeneműkereskedésében

(Budapesten, váczi-utca 3. szám.)

LEGJOBB MINŐSÉGŰ és LEGOLCSÓBB ZONGORÁK,
pianinok és harmoniumok

a „HARMONIA“ társulat zongoratermében kaphatók.

Ugyanott kaphatók bérleti hangszerek 5 forinttól fölfelé.

Budapesten, IV. váczi-utca 3. szám.

Bármilyen régi zongorák becseréltetnek, javítások, szállítások és csomagolás, hangolás elfogadtatik és pontosan teljesítettik.

? HOL LEHET LEGOLCSÓBBAN HANGJEGYEKET VENNI ?

? Hol létezik a leggazdagabb zenemű raktár ?

CSAKIS A

„HARMONIA“ nemzeti zeneműkereskedésében

Budapesten, váczi-utca 3. szám.

A Budapesti népszínház legújabb művei csakis a „Harmonia“ zeneműkereskedésében kaphatók rögtön, még pedig sokkal olcsóbban mint bárhol másutt.

Vidékről jövő megrendelések rögtön teljesítettnek, a megrendelés levelező lapok által eszközölhető. — Azon tisztelt vevők, kik egész éven át hoztatnak zeneműveket, tetemes árleengedésben részesülnek.

„Harmonia“ társulat

zongoraterme és zeneműkereskedése
Budapest, váczi-utca 3. szám.

A VÉN KUPÉCZ

összes kedvelt dalai, SERLY LAJOSTÓL.

Ára 1 frt 50 kr.

A CSÓKON SZERZETT VŐLEGÉNY

összes kedvelt dalai, SERLY LAJOSTÓL.

Ára 1 frt 50 kr.

CZIGÁNY PANNA

összes kedvelt dalai, SERLY LAJOSTÓL.

Ára 1 frt 50 kr.